

ידי ששע

פעטער צייטונג

(דאָננערסטאג - אויסגאבע)

דיוועס בלאט ערשינט צוויימאל וואכנטליך...

פריס אויסלאנד: נאכפרישונג 9 גולדען...

אויף רעדע צייטונג קאנו מאן יעדעס מאן פירענדער ערען...

Nr. 2. יעבענטער יאהרנאג

פעסט, א שבת ה'ת'רל"ח.

Pest, den 7. Jänner 1875.

פאליטישע איבערוינט.

דיא זעמטליכע פאליטישע נאכריכטען דיוועס וואכע נענען פאן דענוועלבען צווייא פונקטען...

דער נייע פאליטישע קאנע איזט דער יונסטע מאנארך אין גאנץ אייראפא. ער איזט ערסט 17 יאהרע אלט...

דער פאליטישע דעפוטאצאן, וועלכע זיך צום פרינצען אלפאנס בענאם, אויס דעמוועלבען דיא נאכריכט...

מערקווארדיגע וויינע צייטע זיך אין גאנץ שפאניע קיינע איינע אינעפרידענדיגייט ווענען דיוועס פאליטישען ערוויינגסטען...

וואס נון אין אונזערע אינערן פאליטיק דיא רעדע דעם העררן שיסא בעטרופעס, דאבען וויר בערייטט אין פארינגעס בלאטטע נעמעלדעט, דאס דיא רעכטע פארשיא אויף ווענען אנטראן דורכ-...

אינע פערדיינענע וועדע נור דאן גאנליך, ווענען דער קאפטע נענען דען 1871 אויסגלייך פאל-...

דיא נייען וואהלען.

אס 16 דיוועס מאנאטעס בענינט הייער דיא קאנסקרוסאנס-קאמסיאן מיט דער ציוואסטע-שטרייבונג דער וועהלער, וויר האבען בערייטט צו זינער צייט (1) 40-41 פארניען וואהרנאנגען אינען אויספירליכען אויסצוג אויס דעם נייען וואהל-געזעט-...

בענינליך דער לעצטעוון שטאטטע-פרינצען וואהל פאן ענטרא-איינשטישען ערהאלטען וויר פאלנענדע מיטטעריינגען, אויף אסורדאניא וואר-...

פערשידענע ניוואנקייטען.

דיא ערסטע וואהל-אויסשטישען וועלכער מערהערע נעכטע נעלאדען ווארען, דאס הייער זאננטאג אין דער קאנעליכען אשנער בורג שטאטטע-שטעלען, אהרע מאיעסטעס דיא קאנען וואר דורך אינע פלאטצולך אינענערשטענע קראנק-...

פלאנע-שטעטער נייע ערקלערטע, דאס דיוועס יאהר 1875 פיר דאס לאנד בעדייטנער בעכסער בענאנגען דאס, אלס דאס יאהר 1874. ביז ענדע נאוינעבע-...

קאנען. פאן דער לעצטענען אנליהע האט דער פא- נאנצמיניסטער דאך פאללע 88 מיליאנען אונד זאמיט לידעט נאך פלאנע-מיניסטער פארלייט אן קיינען ענדל-מאנגעל.

(נענען דיא וואכערער) וואירדע אויך מאנטאג אבענד איינע ויסצוג דער רייכסטאנס-קאמסיאן אבערהאלטען, אין דיווער קאמסיאנס-וויסנע ווארען אויך דיא מיניסטער פיליער, נייע אינר בארימאל, דיא בעראהונג רעדעטע זיך וועדער אויס דיא פלאנע: אב מאן פעסטשטעללען זאל, וויא ווייט אונד וויא האך פאן פערצענטען נעקמען דארף? איינע פערלאנג-טען דיא נעוועלדיגע פעסטשטעללונג, דאס מאן איבער עצהן פערצענט נוכט נעקמען דארף, דאנע-...

דיא נייע וואהל-אויסשטישען וועלכע זיך צום פרינצען אלפאנס בענאם, אויס דעמוועלבען דיא נאכריכט אונד דיא הילדענע צו איבערבריינגען, אסורדאניא וואר פאלנענדע מיטטעריינגען, אויף אסורדאניא וואר-...

אנטיקלאנסט: "הענין איז אין זינען ברעפען
ניכט גענוג, צום בעזיגע וואר דער בריק פאן-
הערין, וועלען פאן פארמיטטאנס פערלעזען האט-
טע נאכן בעזיגענדיג מיט איר ווען ער מיר
דינסטאל דאקטער, אז וואר עס נור פיר דאס ווי-
שאנדיקסטע דעם אינטערעסענס, וועלענס
אירס געווען בראכטע? (דאס ארטווייל ווירד
עפס מעגא: געאלולט ווערען.)

* (דיא היעזיגע איראעלי-
טישע געמיינדע) האט אן דא היעזיגע
שמאט-בעהארדע אין גענז אינגערשט, דאס
דיא נישט אהרע שולעס מיט איבער יעדערליכע
סומע פאן מעהר אלס 2100 גולדען אונטערשט-
ען מאנע, דא מייטענס נור אימע קונדע דייע
פאפאנטארע געמיינדע-שולע בעזוכען, וועהאלט-
דיא אונטערלישע געמיינדע אלוליו דייע קאס-
טען נישט בעשטימען קאנע אונד דא בוזעהר-
נע אונטערשטימענס-סומע פאן 2100 גולדען נישט
מעהר געניע, דיא שמאט האט אבער דייענס גע-
זיך נאך נישט בעזיחולעס מיט איבער ווענע דער
אויסרעו דאס דייע שולען נור פאן 1400 דייען
קונדערן בעזוכט ווערען, אינע דאס זיך איך אין
ניכט- ווישע קנד אונטער איהנען בעפענדען
ווירדע.

* (דיא ווירען אין ענגלאנד)
האבען אינע געזאמל-שטיפטונג צור בעסטערע
דער לאנע דער ווען אין ווישעלס געדייעטע פאן
ווילל איהנע אן ארין ישראל פערלעזע צוקוישע
אונד איך דייע פארבראנטען העראבלידען דא-
מיט איך אן ארין ישראל דיא זינע ארטיבא אונד
געזעהע בעשטימען קאנען, דאן ווילל פאן איר-
ען און וואנדייער מינע לאסטען, אז ווירד פאם
זענען יענע איס לאנדאן דער גייען פרייען פיעס-
טע טעלעגראפיע.

* (דיא יידישען סאלדאטען
אין רוסלאנד) ווישען שאן אינען באדי-
טראגען אין יאקאס, דעם ווישען קאוישען גע-
לויבעט איהנע דאס, אז טעלענען דיא איראעלי-
טישע צייטונגען, אונס שיינט אבער דאס איך פאן
אין רוסלאנד דיא אלגעמיינע בא-שטימעהט ביא
דער אטעע אינגערשטע אונס ווא דעם בעדייעס
שאן לאנע אין עפעסערוו-אונטאר אינגערשטע
וווארדע אונד עס זיך הער דא הער נישט אים אינע
בעזאנדערע בעניגעסענע בלאס פיר דיא זייען
האנדעלע.

* איינע שלענעדיג ארץ
דעם פריעד האט פלי אים ווערבי גיטאיער
קאמיטאט ווירד איינער היעזיגע צייטונג פאלגעני-
דעם געשרייענען: פאר איינען טאנען וואר איך

דעם היעזיגען יידישען פריעדהאלט אינע פארמליכע
שלאכטע עס וועלען ציינע פרייא בעהארבען
ווערען, דאן ווארען זיי פערוארבעטן דער פער-
שטארבענע מיט דעם פלאטע, וועלען דיא
חברה קדישא בעשטעמטע, נישט צופרייע-
דען, אונד אלס פאן קיין אנדערעם געזען בענען
וועלענע נענע זיי אלטערוארטען וועלענס דא-
דאן אים אין אנדערעם יאמ איפצו-ווערען, פאן
שיקטע נון נאך דעם הכרה קוישע נאמ, אונד אלס
דייער איך פערלעכע ווען דען שפרייט נישט
פערמירען קאנעט נישט עס וועלענס דיא גרא-
וועקייגע אים דער האנד דעם שוועגער-ווארעם
פאן דייער פרישטאן-בענען פרייא דייער ער-
ציינע שוועגער-ווארען שמו אבער מיט דער אי-
זענען שפעל און שטארק איך דען נאמ, דאס
דייער בלוטענע נעדערשטריגע אונד נאך הייער
געפערליך קראנק דא אינגערשטענע דער שלאנער
ווארדע פארטארט פערדאנעטע.

* (פריעדליכע צוזאמנע-
לען צווישען יודען אונד כריס-
טען אין פראנקרייך) דיא פראנצ-
זייען צייטונגען ברענגען פאלגענדע קויזאציעס:
1) דער נעווערטיגע פאנאזאיע וויספענס-
טע, וועלעך פרייער אין גיהנס שטאט אין
פראנקרייך וואנעט וואר לענגער צייט דער נאכ-
באר דעם ראבענערס פאן גיהנס נעמען, אן שבת
אונד זיט קאס הערע סעלאן געשליך דער
נעמענע מיטטער אטענע זיט ראבענע איבער-
זיך אים זיין שבת נישט צו זיין אונד איהם דיא איר-
איפצו-ווערען אים נון הערע טעלאן צום פראנצ-
זייען יוסטיס-טעלער דראנגעס ווארדע, ווארדע
ער איר פאן דייעס אטענע בעל-ווענעס וואס
ביא דעם מיטטער אונטערקומע דראנענדיגען הער-
פאנערישען האטעע - 2) ביא אינע אטענעס
אן פארן שטאטענענדיגען שטאטעס דאס-
זענען וואס אין ווישעם שטילדע דייענס האט-
העס געבען דעם בערהיטען דעפטישען אונד
פראפעסאר לאבליע, עס וואר זאמטאנ
אונד פאן מיטע אונטערשיבען הערד זאמליע
ווארדע זיך פאם זייען לויבע פיר אירן זא-
טערשייבען דא זיך אנטווארענע הערד זאמליע
איר פאנאזאיע: מיט פערענדיגען עס אונד נישט
דאס רעכטע טאל דאס איר אין שבת נישט
דער ראבענער וואנעט אים הייע מייער מיטטער
אונד אר האבען ביא איהם אטענע דיא געזען
אויסצואשטע - 3) אין סעטען וואר דיא איר-
זענאר-ווארע פאן יודען פארמאנס, ווירד
דייער שטראפע ינע בעשענדיג דאס מיליען נאך
דעם ארטיבא, אונד ווען נון דער שבת געקאסטען
אויס דיא שטימען זיך דיא יידישען וויבער נישט

אונד שלעכטען זאנאר דיא פארברענענדיגען
גענעראלע צו ערווענען דיא קערצען איסצואשטען,
וואס איך דייע אהנע ערע אינווענדונג געהאן
האבען.

* (בעשענדיג און ארונק אטען)
דער קאלטשטיגע ארונקאס דא יאקאב האלאס
ווארע פאן דער קאנעליבען טאטעל דא הער אב-
גענעטע, ווייל דערענעבען זיך ביא אינעם פרא-
צעסטע פאן דער גענעפארטייא מיט 300 גולדען
האט בעשענען לאסטען.

* (שפיטעל-געלד)
50-ער ווארען אלס בראך אין ווען מיטטער וואר
ווארען אין אונטארן, פארמישע אנגעטען אננע-
שטעלע, וואס אז פיעל אים שפיאנע אונד שפיט-
צעל הייסט, אין וואלכער אונט פארדערט נאך
היינט פאן דער דערענע און געהאלט פאן 5000.
וועלכע פאן איהם דאסאלס נאך שולדיג געבליע-
בען אויס, דא אבער ווערען דיא דערענע נאכהי-
ערע איסנאבען האט אונד דייער סומע נישט צאהר-
ליען ווילל, דא האט דער אנעטע דייער דערענע
ביס ארדענטליכען גערובטע פערקלאנט.

* (הונדעס-ווארט פאר אונטער-
אכט וואכען ווארדע אין בעהארטער איראקליס
אם וואלכע קאנעלשטאנ ביא נישט-מט-מקלוש)
פאן איינעם ווערענדיגען הערע געשטען, דיא וואנ-
דע ווארדע זאפארט איסגעבראנגט, טראגענע
ווא אבער דעם ביס פאן דען פרויענסטען פאלגען,
ביא דעם מאנע זיט שפעטער פאנענדיגע קראנק-
הייט-אויסצושטען אינגערשטען: פאנענדיגע-
געזינע אונטע, אין טריבער אונד אין שיער
בליק דער איינען געווענע פערער, פאנענען אונד
קראכטע אין פערענענען שפילען דעם קאנעלשט-
געזינע וואר דער קראנקע נישט מעהר אים שפאטע-
דע, האסטער אירע איינע אנדערע פליסעקייט אי-
זענדיגען, דרייא פאלע טאנע דייערען דאן דיא
טרייערליך וואס-איסנאבען, ביז ער ענדליך
טאטע צוזאמגעגענגען וואר.

* (עלכעס פארד איינעם נישט-
לייכען ביא דער פריעד-געזע) דאן
דיא נישטליכען אין ווישטלאנד דען פריסטען נישט-
מאך נישט ערפארדען קאנען, אז ערפארדען זיך
זיך וועלעס איר ציאר אים דאס, ווייל שטארק
זאנע קרבנע-פריינדליכע געזענע געשאפען
האטען, אין געשטען (ביא בערלין) היעלע דער
דא-טייע אינגערשטען אין דען ווינאנאבען אינע
שפרייטע אונד דאס אין ווערע בעניגעסענע
זא שטארק גענע דיא הייסע דערענע געשפפולט
דאס ער זיך אים צאיינע אן מיטטען דער פרייענע
איר דער קאנעלשטע וועלכע ערשאפטען האטע.

מיט אונד פיעלע וואלכען אינען טען ליכען
צום דעפטישען וועלען הערד קארפאקל וואר אין דעם-
טע דאן וואלכע ער נישט געווען אינען ווען שפיסטען
אונד ער האטע דא הער אונד דייער צייט מיט ווער נאכען
פאלישע אינע ווען נאך וואלענדיק צו ווענע שוואנע
זאפאטענער.

אונטער אנדערען טאך הייע דיא פאלישע קאפטי-
קעל נאך צווייא געקאנטע געשליך דיא מאנד הער וועלכע
דיא פריא ווענענאנס, אונד אויך אינען קופשער, וועלכען
דער הער פארמיטאנס האטעט, פריא שפעיער קארפאקלע
היינט זיך ווער, הייע דיא הער צו פלייען, וואר האטעט דיא
העזליך שטאנאנען אונד אום פערזינליען געבעטען, אבער
דער הער אינאנן קארפאקלע, אלס ער הייע דען קופשער
עבליכטע, ערוועכט ער גלייך ווען שוואנע, דען קופשער
אונטערליך פארמיטאנס וואס - איר דיא נענע-אינווענדונג
ווענע יענען בירדערס, וואס אירן דענען הייע דער קופשער
קוסטער, אנטווארשענע ער:

דיא ווישע זיך וואלל נאך עאנענען, וואס אונס די
בירך פאן איינע ציך מיט ווענע נאכטלאזען קופשער ער-
עגלש האטעט, וועהט דאס, דאס אים אין וואלכע דער האט
נאר קיינען לויבען, אונד איר וועסטע, דאס ער אין נע-
שיפער יודע אים!

דאס ליענע מיר שטארק אויך (וואסע הער דאס-
שענענע); אין וואלכע אונס מיר איסטער ליעבער אלס דיא
פאסטען אונד שפרייחען! איר פיעכענדיגע וויר נאך
איסטע ארטהאקאסען!

(פארשטענען פאלט)

ליכעם פריינען זע מעהר אר הייען אדענע-ווא-
פאלע, דעסט מעהר געטאכען איך ליעדע אין איינען
איר-וואנ און אין באנדיגס, אים וועלענס זיך קיין אום-
ווען פירעם... אינע געראנקען זעך הייער בעדייעס ער-
שאפט... אונד דאך וואס עס מיר מין הערין, דאס נור
דיא מינע לעבענס-געפערטן זיין מיסטען!

VIII דיא וויכטיגסטע ווארען.

ניכט לאנגע נאך אבער וועלענע וואר אין אונטארן
אינע צייט אינגערשטען, אין וועלכער זיך דיא אינאנאנע
ניכט מעהר נאך אהרעם געלויבען עס בעקענענעס
זאנערין נאך אהרעם סאלאטישען בעקענענעס
זאנערין.

עס ווארען דיא וויכטיגסטע ווארען געקאסטען, ביא
דענען פאן נישט מעהר נאך ווער אירע כייסס, זאנערין נאך
רעכטער אירע ליעקע פאנס, דיא אינוואנענע פרייסען
זיך נישט מעהר אין איהרעם בעהווען, זאנערין נור אין דען
פארייא-שטאטענדיגען הייע וואר דיא רעכטע אונד דאס
בערייט-אינווענענע אבער רעכט נאכער וואר דער האט
צווישען רעכטע אונד ליעקע דער יודע האסטע דען ווירען דער
כייסס דען כייססען, ווען ווערען דעם צו ווער פארייא
האקאטע אונד וועלכע אין דעם פיסטענען צייטען דעם
שטעלע-אלטעס ווארען זיך ווען פאן דען כייססען נישט
זא פערפאלט, וואר עפעס דיא אינע פארמישע פארייא
פאן דער אנדערין.

צו דייער צייט וואר אויך אין פיעכענדיגען אינאנאנע-
פארייא-שפרייט, פיעלע וואלכען אינען רעכטען מיט-
עס.

היום פיר הארץ זין ווירד, נון איזט אבער הערר הארץ אין לינקער, וועררענר וועדער דא טהערע- זינע-שטאטער יוען מיטטעס רעכט זינד אונד דא וואהל דעס העררן הארץ איזט וועדער אין דיעזער בעצעוונג צווישענאלאס. דערר הארץ איזט יעצט דעפיטירטער פאן וואנ-נישטארטל אונד וויר וואלען אויבס ראטערן, זיך וועדער נור אין זינע אלטען אוהל-בעצורקע וועהלען צו לאסטן, דאס דעם דאמיט מעהר איינזיכט אויף ערפאלג האט, מאן שפריכט היער דאפאן, דאס הערר הארץ צור רעכטען פארטיי אבערנעמען ווהל דאס וואלען וויר אויב ניכט ראטערן דאמיט דאס ברעסטן ניכט נאכדער זינען וואלען, דאס דער יודע זין פאליטי- שעס בעקעננטניס ליכט וועכטעלט, בענעזא וויא דאס מענטש, עס איזט שאן גאנץ נישט דאס וויר איינען היישען רעכטען דעפיטירטען אן וואהראנן אונד איינען יודישען לינקען דעפיטירטען אן הארץ וואסען דאמיט מאן זעהט, דאס ווען איך רעכט אונד לינקע זין קאנען, טראטעדעס דא לינקען איס- מער שווען, דאס אלע ווען נור "פעטיטאוישע" ווען.

* די א ק א ט א ס ט ע ר - א ו י ס ט ע ס ס ו נ ג ע ו וועדען פלייט פארנעמטען, 2500 קוואדראט מילען פלעדער זינד בערייטע רענעל- מעשע קאטאסטרום איינבעמטען אונד אין דאס גרונדור איינעמארען, זאמיט זינד שאן פיער עקטענעל דער בערייטען פלעדער אונדאנס איס- נעמעטען.

* אויך דא אייזענבאהן די רעקציע אין שפארט, דא אנטאישע שטאטסבאהן האט געוון הונדערט איינעבאנ- בעאמטע, וועלכע זינד ניכט אום נאטורלענען ברובע, נעטלאסען, דא ענטלאסענען ערדעל- טען אבערשטיגען, יע נאך פערדעלטעס אידער דיענסט-וואהרע.

* די י י ש ל א נ ד ו וירד ש אן וויע די י צ א א דער ק א ר ל י ס ט ע ו נ ע - און 97 מעלדעטען האבען וויר יעצט פאלגע- דעס צו בערייטען: דיטטלאנד האט יעצט וויע- דער צוויי ווערד בעסטען קריגע-שיפע נאך דער וועסט-זייטע פאן שפאניע געשיקט, אום זיך דארט ביא דען קארלעטען גענע-בעטען צו פרישאפ- פון - אונד מאן קאנן דאזער יעצט אונטערנען, דאס דיטטלאנד פיר דען געוון שפאניען קאנע צור בעקענעפונג דער קארלעטען מיטדעלען ווירד.

* כ י נ א א ו נ ד י א פ א ון דיעזע צוויי איס וויטען א ס ט א ז י ען לינענערען לעדער

וואללטען מיט איינאנדער קריגע פוהרען לעדער צוואר ווענען בעזעצעס אינער אינעל, דיעזע ביי- דען האבען זיך נון פערואינט, אונד בינא צאהלט איינע האבען מיליאן האלאראם אלס קריגע- קאסטען נעמטעדיגען.

* ד י נ י ג ג ע ו ו א ר ד ע ון דער פרינענט דעס אינארשען הייבסטאנעס עדהעלט דיעזער טאנע דא אונזיער, דאס דער לעקע דעפיטירטע דעס אדאנאשער שטוהלעס, לודיעק טישפעטי, איררוניג ווארדע אונד דאזער איך אין דא הער- מאנשטאטער איררע-אנשטאלט געבראכט וואר- דען איזט, עס ווירד נון יעצט אים הויכטאנע דא פאנע נעמטעדיגען, אב מאן דיעזען שטימטען קריגע הייבסטאנע-בעוויליגען אין דעס איררע- הווי איינשטערען דורשטע - זא מעלדען דא וועגען צווייטען, אינס קאנעט דיעזע פראנע זעה קוראז פאר, ווען אין דעפוטירטע עטוואס פערברייט, דארף מאן זיין וואהל אהנע הויכס- טאנע-בעוויליגען ניכט איינשטערען, אבער ווען ער ערקראנקט, דארף מאן דאך אהנע הייבסטאנ- בעוויליגען אהן אונד בעטט לעקען אונד איינע אינע רופען: עס איזט נור פיעלליכט צו בעפרי- טען, דאס מאן מאכען דעפוטירטען ועלכט ביא געוונדע פערשטאנדע אונד נור איס געהענדיקט אינס איררענעווי ברונט, אבער איך דא האט נור דער אינע אונד ניכט דער הייבסטאנע צו ענט- שידען.

* דער פראצעס נענען דען פילפארבען סיליליאנער, וויר אין 98 פאניען אהנאנעס בערייטעטען, האט געוויס מאנאט, און ווען בעיאנען, דא איינשטאנע דיעזעס פראצעסעס מאכט אין ווען דאסעלבע איינשטערען, וויא דער פראצעס איינס אין בעדלען, דא פארלעונג דער אנטלאנע-שרייט הייבטע ביו איבער 3 טעג, דער פראצעס וויר פאלע אבט טאנע, אלאו ביו נעכטען מאנאט, דיעזען וויר וואלען נון היער איינע איינשטערע- טע פראנע דעס פרינענטען אונד דא אנטווארט דעס אונטערנען מיטשטייען: פרינענט: וויא האך שטענען זי אהר פערמאנען? אונטערלא- טע: פאר דעם קראט האטען איך גור מיליאנען איס פערמאנען, יעצט בעזעצען איך נור הייער איס געשטע פאן 800000 גולדען אונד אבערן איס נענע-וועטע פאן 300000 גולדען, אבער ווען איך ווען אבערן הייער פערדייען ווהל, בעקאט- טען איך דאזער נור 90000 גולדען, זא זינד אלאו איס 10 פערצענט גענענען? פרינענט: וואדער איך וויא האבען דא זיך דיעזעס פערמאנען ערוואר-

בען 99 - אונטערלאטער: אויך האבע דא וויררה- שאפט נור מיט 50000 גולדען בענאנען אונד האבע מיר און קורצער צייט איינע וואלען ריף אונד אין זאלעס פערטרייען ערווארען, דאס איך פלע- וואלסטונגס דראס פאן 17 אונטערנעמטע-געוועל- שאפטען ערווארדען ביו, דאזער קאס איך אין דא לאנע, מיך אין אללען טאסען אונד געווינ-בריינע- דען אונטערנעמטען בעשטייליגען צו קאנען, איך וואר אן 96 גראסען אונטערנעמטען בעשטייליגע- אינד איך וואר אויך דירעקטאר דער לעמבערג- שטערנאוישער באהן, דא פרינענט: וואללען זי אונס מיטשטייען, וויא איך לעמבערג-שטערנא- וויטעזער באהן נעמטשאנד אונד דא וועלכער וויינע דאס אונטערנעמען דורכגעקארט ווארדע? פרינענט: אונטערלאטער: זיינע אביבט וואר אנפאנג, דא באהן פאן לאטשין נאך דער גענעזע דער מאלדו מיט איינער צווייבאהן נאך באבניא אונד יאסי צו ערבייען ערליך מוסטען איך מיך אבער אויף-נאלייען אלליין בעשטרינקען אונד דא דיעזעס אונטערנע- טען וואר 7 מאל מיטלונגען? פרינענט: מאן זאגט, דאס זי אונד שוועלען צו דיעזעס בייע ועלכט געלעפעט האבען אונד צוואר זא טהיער אלס נור מאלדו, וואס זי אונד אלס דירעקטאר ניכט טהון דורשטען? אונטערלאטער: איך וויר קיין שוועלענע-לעפעראנט? פרינענט: דא ועלכט ניכט, אבער הויך דא אנטלא-באנק האבען זי דאס טהון לאסטען? אונטערלאטער: דאס טהאט איך דאזער, ווייל נור דיעזע באנק מיר דאס זי שטעלל בעזארגען קאנעט, דער האנדעלס-מיניסטער האט געווען מיט איינען בעזארגען דאס וועהאלב איך היער אלס פערקלאטער האטעטען. פרינענט: איס דאס וואהר, דאס איך ענלי- טען אונטערנעמטער 1,000,000 גולדען אלס פאר- אייטלאנען געצאהלט ווארדען אונד פאן דיעזען מעהרערע פערוארען ארונטער איך זי 50 ביז 100 טעג? פרינענט: אונטערנעמטען האבען? אונטערלא- טע: דאס איזט ניכט וואהר! איך האבע בלאס טויערע אקציען צו 25 פערצענט אלס דאנאטאר ער- האלטען! איינע אנטווארט איך דער גרינדונג קאנן יעדער האבען אונד זאנאר מיטסטער געמען וואכע דער אונטערנעמטען אפערוויס ניכט, זינד מיטשטעס הערבבעראכט. פרינענט: וויא אנטווארט וועלכע וועלכעס רעכטע האבען זי פאן דיעזעס באהן- גרינדונגס-נעלדע דעס העררן הייערן 200000 גולדען געגעבען? אונטערלאטער: ניכט איך האבע זינען דיעזע טימע געגעבען? פרינענט: הייער איזט אבער דער ברויער, אין וועלכעס העררן נור איינען פיר דיעזע גראסע טימע דאקט? פרינענט: פיר אהנען עקן זאנע: פיר אהנע איינס טימע זא ניכט! זא זינד איך פראסטער יודע אונד איך איינע פראסטע בייסען? אונס ביינען אונס דער נויכע פרינענט אין אהרעם נויכען הייסט עס: נור דיעזענע וויר געלין זיין דער אין דעם יודישען נויכען פראסט אונס, דא איינען קאסטען אין דא האללע, וואו זי אין עווענע פרייע גרינען ווערען - אונד אין טימעס נויכען הייסט עס איך זא, נור אונטערנעמטען וויא איזט נון הייער אין זאכעס פאלע איינע צווייליגע מאלדו? שאן ביא דער- זע מיט-ענע ועלכט ווירדען וויר ביידע נעגען אונטערנען ווערען זינען. זעכט ביא הייערן הייסט עס: דא וואללט נור אין אויב דיעזעס נויכענס הייראפען! - אונד דאנן זאנען זי מיר, ווען זי מיר אלס אויב איינס אונטערנע- העררען דיעזען טימע זא איינען ניכט זעהר וועדע טהון, דאס איך צום עווענע פרינענט-פאן דער האללע פערדאכטע פרינענט? אונד וועדער אונטערנעמטען, זא קאט איך דא ליבעקפאל אונטער, טוט עס מיר ניכט איינען שוין אינס העררע נעבען, דאס זא איינען נאכטע פערדאכטע זינד? אונד נון דאס פאן איך ווירלעס פראסטע-ענע-פאר- אויף איין ועלענס צוואסטלעכען איך נאך דעם טאדע, אונד וויא וועיע דאס הייער מאלדו? איינער פאן אונס ביינען טוט זי דאך דען פאלשען רינג האבען. . . .

זאכט בעשאפען בערייטען וואלע לייטע מיטען זיך איך איינע נאכטארטע ניוס פאפען קאנען, דיעזע נאטורלע איינערע פאר נאכט, וועלכע דא דאקטאר-פרייז זא- טען, איזט וואהל שאן אין אהרער פאטע, אבער אין דער וויקיבאכען איזט זא פערדאכטענעמטען? זא לעכטע הער (אונטער דא נעכטאנט) דא צווייל- ענין איזט נור פיר זא א ל כ ע לייטע נעשאפטען פיר אונ- זער איינס טימע זא ניכט! זא האבע איך הייערער טימע טימען, אבער איך בין געווען דא אהרען צו הארען? קאנן נור ביא איינעם ערלייאנאלאנען ענע-פאארע זיין, ער פערלאכט ווענען אונד זא פערלאכט אהרען נויכען, וואס פיר איין פערטע וואל אלאו הייער פארהאנען זיין? ביידע צוואסטען לאכטן איבער דא ערלייאנען אונד נויכען ניכט דאראן דאס איך נאך דעם טאדע איך ריכטער עקסיסטי- דא צווייל-ענע קאסטע מיר נור זא פאר אלס אב זיך צווייא מעשען פאר דעם ריכטער איינליך, אונד שריפטליך פער- פליכטען, צוואסטענעוועלכען אונד זיך נענעווישט צו פלע- נען אונד צו ערהאלטען, הייער טימעס ניכט דאס היילע- נעכאט דער ענע, זאנערען דער בירגערליכע קאנטראקט אונד דא פליכטען צווישען מאן, אונד ווייב זינד הייער נור זא וויא דא פליכטען צווישען שולדער אונד נויכענען. . . . ביא נאכט! איך דענק איך דא הייערע! מיט דער צווייל ענין האט מיר דער דאקטאר נאר קיינע נייאני- קייט ערעהלט, איך קענען זי שאן לאנען, האבען איך דא- ריבער פיעלעס געלענען, אבער איך קאנעט מיך מיט איינער זא ל כ ע ו ענע ניכט בעריינען!

פאלליעטאן

צווייל-ענע

(11-טע פארשעצונג)

היסטארישער פאטען דאס ערדען וועלכעס איך היי- ראטעטע אונס בענאנען אונד שטאפא אלס איך, אויס לייכען צום פאטער וואללטע עס ווענען נויכען ניכט וועכעלן, דא האטע דא הייז ווענע אין דער אביבט מאכען לאס- טען, דאס דיעזע טענען דען עכטען ניכט ערקענען, אונד ווענען איך נון אין ווייב אהרען נויכענס הייראפעטע, דא פערדאכטערען נאך דא וואהרענען וויקיבאכען, דאס איינעס פאן דיעזעס ענע-פאארע דען עכטען זינע בעזעצען מיטעס קיינער הייער טענענען האט בעווענע פיר דא עכטאיינס ווענעס איינע אונד איך פארן דאזער קיין פערנענען, דיעזעס לייכע- טע טימעס העררענען צו הייראפעטען הייסטען פאטען ווענען דא אבער דא אנטוועס-לייכענער זא הייערעט, ווארום ער- לייכענסטע דא ניכט דא ווענע הייער קינדער, דאמיט זא א ל כ ע נור דען איינענען ווארען אונד עכטען זינע ער- קענען? . . . זא אונטערנען ווערען זי א פאר נאכט זא- נען אונד ער ווירד זי ניכט בעשטראפען. . . איינענעס מאכען זי אונס איינען מיט אהרעם בעווען דאס פרינע- נען אונד וויר וואללען הייערער נאך שרינען, יעצטע מיטען וויר פאראנ-איינליך אונס דען העררן קארפוסקעל זאכטע פריז צו ערדייען, איה!

ארויף! הייער מיכאלע אהנען נאך, דאנן זאנעט ער צור נעכטאנט: . . . ווענען נור ניכט וואלען נאכטארטע לייטע דאס ווארט, איה! זאנען מאכטען, וואס דאך זא פיעל וויא